

**SĄD
APELACYJNY**
w Warszawie

RPW/18671/2023 P
Data: 2023-02-27

PREZES SĄDU

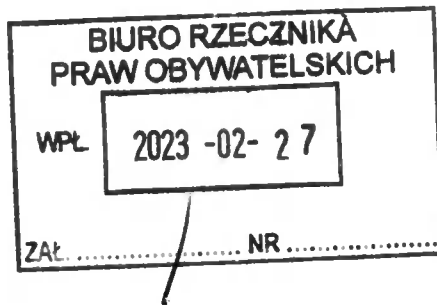
pl. Krasińskich 2/4/6
00-207 Warszawa

www.waw.sa.gov.pl

tel. 22 530 87 01
e-mail: sekretariat.prezesa@waw.sa.gov.pl

Kd-123-208/22

Warszawa, 22 lutego 2023 r.

Pan

Mirosław Wróblewski

Dyrektor Zespołu Prawa Konstytucyjnego,

Międzynarodowego i Europejskiego

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

Znak: VII.510.11.2023.JRO

W odpowiedzi na pismo z 8 lutego 2023 roku w sprawie skarg dotyczących wykonywania postanowień zabezpieczających wydanych przez Europejski Trybunał Praw Człowieka (ETPC) w sprawach ze skarg nr 39471/22, 39477/22 i 44068/22 w zakresie wstrzymania decyzji o przeniesieniu trzech sędzi Sądu Apelacyjnego w Warszawie z wydziału karnego tego sądu do wydziału pracy i ubezpieczeń społecznych wskazuję, że brak jest podstaw prawnych do udzielenia odpowiedzi na pytania Rzecznika zawarte w przesłanym piśmie.

Jak wynika z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm. – *dalej: u.r.p.o.*), która to podstawa prawna została przywołana w doręczonym piśmie, Rzecznik prowadząc postępowanie wyjaśniające ma prawo żądać złożenia wyjaśnień, przedstawienia akt każdej sprawy prowadzonej przez naczelne i centralne organy administracji państwowej, organy administracji rządowej, organy organizacji spółdzielczych, społecznych, zawodowych i społeczno-zawodowych oraz organy jednostek organizacyjnych posiadających osobowość prawną, a także organy jednostek samorządu terytorialnego i samorządowych jednostek organizacyjnych. Tymczasem Prezes Sądu, będąc,

zgodnie z art. 21 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 217 – dalej: *p.u.s.p.*) organem kierowanego przez niego Sądu, nie jest podmiotem wymienionym we wspomnianym art. 13 ust. 1 pkt 2 u.r.p.o.

Ze stanowiska doktryny wynika, że krąg podmiotów wymienionych w art. 13 ust. 1 pkt 2 u.r.p.o., od których Rzecznik może żądać wyjaśnień lub przedstawienia akt należy odczytywać przez pryzmat art. 5 § 2 pkt 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 ze zm. – dalej: *k.p.a.*) (por. S. Trociuk [w:] *Ustawa o Rzeczniku Praw Obywatelskich. Komentarz*, wyd. II, LEX/el. 2020, art. 13, nt. 2). W świetle tego przepisu Prezes Sądu nie jest organem administracji publicznej. Organ Sądu nie jest bowiem częścią administracji rządowej w rozumieniu art. 146 ust. 3 Konstytucji RP z 1997 roku, ponieważ Rada Ministrów nie sprawuje nad nim funkcji kierowniczych. Prezes Sądu stoi na czele organu władzy sądowniczej, właściwie: przedmiotowo wyodrębnionej w ramach tej władzy jednostki sądownictwa powszechnego, która (jak cała struktura sądownictwa) jest niezależna od innych władz (art. 173 Konstytucji RP). Organ Sądu, którym jest jego Prezes, tylko wyjątkowo może zostać uznany za organ władzy publicznej, gdy na podstawie odrębnych przepisów uprawniony jest do wydania decyzji administracyjnej, na podstawie której w sposób władczy rozstrzyga o prawach i obowiązkach podmiotu administrowanego (art. 5 § 2 pkt 3 w zw. z art. 1 pkt 2 k.p.a.). Taka sytuacja ma miejsce na przykład w przypadkach określonych w art. 157b § 1 p.u.s.p., art. 157c § 1 p.u.s.p., czy w art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 902).

Realizacja kompetencji Prezesa Sądu, o których mowa w art. 22a § 1 p.u.s.p. przez sporządzenie nowego podziału czynności sędziego, skutkującego przeniesieniem sędziego do innego wydziału nie stanowi decyzji administracyjnej. Czynność ta jest emanacją sprawowania zwierzchnictwa służbowego, o którym mowa w art. 22 § 1 pkt 1 lit. b p.u.s.p., należy zatem do czynności związanych ze stosunkiem służbowym sędziego. Zasadniczo stosunek ten, mimo publicznoprawnych konotacji, jest regulowany metodą cywilnoprawną, która charakteryzuje się równorzędnością podmiotów stosunku prawnego. Tym samym wykluczone jest ustalenie, by prezes sądu sprawował w tym zakresie kompetencje związane z wykonywaniem funkcji administracji publicznej, stosownie do art. 1 pkt 1 k.p.a. W konsekwencji brak jest możliwości uznania Prezesa Sądu za podmiot, o którym mowa w art. 13 ust. 1 pkt 2 u.r.p.o.

Z tych względów, w ocenie Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie, organ sądu nie jest obowiązany do udzielenia wyjaśnień w prowadzonym przez Rzecznika postępowaniu, o którym mowa w art. 12 ust. 1 u.r.p.o.

Mając jednak na uwadze wagę i znaczenie organu konstytucyjnego, którym jest Rzecznik Praw Obywatelskich oraz jego rolę w demokratycznym państwie prawa, uprzejmie wskazuję, że w ocenie Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie wydane przez Europejski Trybunał Praw Człowieka postanowienia nakazujące stosowanie środków tymczasowych nie mają charakteru wiążącego. Podstawą wydania takiego postanowienia jest art. 39 Regulaminu ETPC. Dz.U.1993.61.284/1, który to nie jest częścią Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Nie został on ratyfikowany – jest wyłącznie dokumentem wewnętrznym ETPC. Wydany na podstawie art. 39 Regulaminu środek tymczasowy nie jest objęty skutkiem art. 46 Konwencji, stanowiącego o obowiązku wykonywania wyroków ETPC. Zgodnie bowiem ze wskazanym przepisem Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r (Dz.U. 1993 nr 61 poz. 284) „Wysokie Układające się Strony zobowiązują się do przestrzegania ostatecznego wyroku Trybunału we wszystkich sprawach, w których są stronami”. Przedmiotowy środek tymczasowy nie stanowi ostatecznego wyroku.

Po drugie, w wyroku z 10 marca 2022 r., sygn. K 7/21, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że upoważnienie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka lub sądów krajowych do dokonywania oceny zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej i Konwencją o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności ustaw dotyczących ustroju sądownictwa, właściwości sądów oraz ustawy określającej ustrój, zakres działania, tryb pracy i sposób wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa jest niezgodny z art. 188 pkt 1 i 2 oraz z art. 190 ust. 1 Konstytucji. Wyrok ten, na zasadzie art. 190 ust. 1 Konstytucji jest ostateczny i ma moc prawa powszechnie wiążącego.

Mając to na uwadze uprawniony zdaje się wniosek, że Europejskiemu Trybunałowi Praw Człowieka nie wolno więc oceniać zarówno konstytucyjności polskich ustaw dotyczących sądownictwa i jego organizacji, jak i statusu sędziego oraz dokonywać merytorycznej oceny prawidłowości i legalności orzeczeń polskiego Trybunału Konstytucyjnego.

Po trzecie, co najbardziej istotne, Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie nie jest stroną postępowań prowadzonych przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, zaś jego wyroki wiążą co do zasady tylko strony. To Państwo, przeciwko któremu ewentualnie zostanie wydany wyrok zobowiązane będzie do jego wykonania. Co do zasady orzeczenia ETPC wiążą Państwo,

w związku z tym nie prowadzą do zmiany decyzji Prezesa Sądu, ale do ewentualnych zmian w przepisach obowiązującej ustawy, zgodnie z którą działa Prezes Sądu.

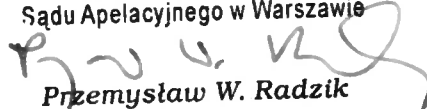
Podzielając stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z 10 stycznia 2023 r. w sprawie środków tymczasowych zastosowanych w przedmiotowych sprawach przeciwko Polsce w zakresie braku podstaw prawnych wdrożenia przedmiotowych środków tymczasowych, na marginesie powyższych stwierdzeń, zawiadamiam, że do chwili obecnej Europejski Trybunał Praw Człowieka nie doręczył Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Warszawie odpisu orzeczenia z 6 grudnia 2022 r. o zastosowaniu środka tymczasowego, co niezależnie od wskazanych powodów, uniemożliwia realizację zaleceń wynikających z tego środka.

Powyższe wymaga uzupełnienia, że negowane przez skarżące zmiany ich zakresów czynności służbowych poddane zostały procedurze odwoławczej przed Krajową Radę Sądownictwa zgodnie z art. 22 „a” § 5 p.u.s.p.

Z tych względów uznać należy, że Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie nie jest obowiązany do realizacji wydanych w sprawie postanowień zabezpieczających.

Z up.

Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie

WICEPREZES
Sądu Apelacyjnego w Warszawie

Przemysław W. Radzik